

Den Haag

Handreiking Nota Stadsnatuur

Wet natuurbescherming en natuurkansenscan

Handreiking 1. Versie 1.3, april 2021

De gemeente Den Haag ziet natuur als een belangrijk onderdeel van onze stad. Een stad met een vitale stadsnatuur is een gezonde stad. Den Haag wil dan ook meer en meer een natuurinclusieve stad worden. Dat betekent dat we zoveel mogelijk rekening houden met planten en dieren en aanwezige kansen voor natuur optimaal benutten. In deze brochure – die bedoeld is voor ontwerpers, projectleiders en opdrachtgevers – geven we een handreiking voor het effectiever gebruik maken van de verplichtingen vanuit de Wet natuurbescherming en lichten we de natuurkansenscan toe.

Wet natuurbescherming

Waarom een toetsing aan de Wet natuurbescherming?

Soortbescherming

Door de Wet natuurbescherming zijn een groot aantal planten en dieren wettelijk beschermd. Een deel van deze soorten komt ook algemeen in steden voor. De kans dat bij een project in de openbare ruimte tegen een beschermd soort wordt aangelopen is groot. Handelingen die beschermde soorten schaden moeten worden voorkomen en als dat niet mogelijk is kunnen handelingen uitsluitend worden uitgevoerd met een ontheffing van de Wet natuurbescherming. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming verkrijgen is een langdurig proces en kan slechts worden verleend wanneer is voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

- er moet geen redelijk alternatief voor de handeling zijn;
- de handeling moet plaatsvinden in het kader van een in de Wet natuurbescherming genoemd belang;
- het mag door de handeling niet slechter gaan met de soort.

Gebiedsbescherming

Door de Wet natuurbescherming zijn ook diverse gebieden beschermd. Dit zijn de Natura 2000-gebieden. Handelingen die plaatsvinden in een Natura 2000-gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning van de Wet natuurbescherming. Dit kan ook gelden voor handelingen buiten Natura 2000-gebieden wanneer die zorgen voor effecten op dat Natura 2000-gebied. Bekend voorbeeld is een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door het (tijdelijk) aantrekken van verkeer als gevolg van een bouwplan of reconstructie.

Wanneer een toetsing aan de Wet Natuurbescherming?

In de praktijk blijkt geregeld vaak dat pas in een zeer laat stadium, in de fase van het definitief ontwerp, er een eerste onderzoek naar door de Wet natuurbescherming beschermde soorten of beschermde gebieden wordt verricht. Het argument hiervoor is dat men pas aan de Wet natuurbescherming kan gaan toetsen wanneer de definitieve plannen bekend zijn. Gevolg hiervan is dat soms een tijdrovend aanvullend onderzoek nodig is, en een ontheffing of vergunning pas kan worden verkregen nadat de definitieve plannen soms ingrijpend zijn aangepast.

Effectiever is het om een eerste verkennend onderzoek naar de Wet natuurbescherming in het voortraject te doen, dus in de fase voor het schetsontwerp. Dit eerste verkennende onderzoek kan globaal worden uitgevoerd en hoeft geen formele status te hebben. Een kort veldbezoek, eventueel aangevuld met het raadplegen van de NDFF en het opstellen van een korte notitie is voldoende. Het gaat er met name om de eerste risico's in te schatten. Als je weet welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn kan in de plannen hier al rekening mee worden gehouden en/of zijn eventuele hick-ups tijdig duidelijk. Is het plan wel haalbaar? Zijn er geen minder voor natuur schadelijke alternatieven? Idealiter maakt deze eerste inschatting deel uit van de natuurkansenscan.

In de voorontwerpfase wordt een quickscan aan de Wet natuurbescherming en een eventueel aanvullend onderzoek naar het daadwerkelijk aanwezig zijn van soorten uitgevoerd. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan wellicht in het voorlopig ontwerp een overtreding van de Wet natuurbescherming worden voorkomen. Lukt dit niet dan moeten in het voorlopig ontwerp en het definitief ontwerp de schadelijke effecten zoveel mogelijk worden verzacht. Het aanvullend onderzoek is hiervoor de basis.

Na het vaststellen van een definitief ontwerp wordt een formele toetsing aan de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Deze toetsing dient dan enerzijds als basis voor de interne gemeentelijke vergunningverlening en anderzijds is deze toetsing, indien nodig, de basis voor het verkrijgen van een ontheffing of vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming. Als basis voor deze toetsing worden de resultaten van de quickscan en het eventuele aanvullende onderzoek gebruikt, en kan de toetsing beperkt blijven tot een update van de quickscan.

Natuurkansenscan

Waarom een natuurkansenscan?

Met het uitvoeren van een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming wordt er alleen gekeken naar de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden. Algemeen voorkomende soorten en niet beschermde natuurwaarden zoals schuilplaatsen voor egels of broedgelegenheid voor vogels krijgen geen aandacht met als gevolg dat hier in het ontwerp geen rekening meer mee wordt gehouden.

De gemeente Den Haag heeft daarom een natuurkansenscan ontwikkeld. Zie hiervoor de Handreiking werkwijze Natuurkansenscan. Deze scan is een eenvoudige scan van een projectgebied waarmee de aanwezige ecologische waarden van dat gebied worden bepaald. Het resultaat van deze scan dient als input voor het ontwerp van het projectgebied. Zo kan de waarde voor stadsnatuur voldoende geborgd worden in het project. De natuurkansenscan is bedoeld voor herinrichting en omvorming van openbare ruimte waarbij gekeken wordt naar de aanwezigheid van:

- dekking;
- voedsel;
- diversiteit beplanting;
- kwaliteit natuurlijke biotopen;
- kwaliteit cultureelrijke biotopen;
- bijzondere natuurwaarden & specifieke kwaliteiten;
- potenties voor beschermde soorten.

Wanneer een toetsing aan de natuurkansenscan?

Met het vaststellen van de Nota Stadsnatuur (RIS 305824) op 16 december 2020 heeft de gemeenteraad van den Gemeente Den Haag besloten om bij elke herinrichting en omvorming van de openbare ruimte een natuurkansenscan verplicht te stellen. De uitkomsten en kansen van deze scan vormen de input voor het opstellen het nieuwe ontwerp.

De natuurkansenscan is een nieuw concept dat de komende jaren verder wordt ontwikkeld. De werkwijze wordt toegelicht in de Handreiking werkwijze natuurkansenscan.

Relatie Wet natuurbescherming en natuurkansenscan

Een toetsing aan de Wet natuurbescherming is een wettelijke verplichting en de natuurkansenscan is gemeentelijk beleid. Ze zijn aanvullend aan elkaar en vervangen elkaar niet. Een toetsing aan de Wet natuurbescherming begint vaak met een eerste verkenning, vaak in de vorm van een quickscan en wordt indien nodig met een aanvullend onderzoek uitgebreid.

Een natuurkansenscan heeft het inhoudelijke niveau van een quickscan en gaat hier aan vooraf. Het kijkt primair naar niet-beschermde natuurwaarden en geeft secundair een eerste inzicht in mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden.

Meer weten?

Bij vragen kun terecht bij de stadsecologen (DSB) of de ecologen van het lbDH.

Stroomschema Wet natuurbescherming en natuurkansenscan

Colofon

Uitgave

Gemeente Den Haag
Dienst Stadsbeheer
Postbus 12651
2500 DP Den Haag

Tekst

Martin van den Hoorn en Esther Vogelaar (gemeente
Den Haag)

Foto's

Titelpagina en pagina 2 rechtsonder: Valerie Kuypers,
pagina 1: Esther Vogelaar, pagina 2 linksboven en pagina 3:
Martin van den Hoorn

Vormgeving

Oscar Langevoord (Buro NIV)

© Gemeente Den Haag 2021